II.A.i

II.B.i

2. život bitvy u Brůdku

II.A.e

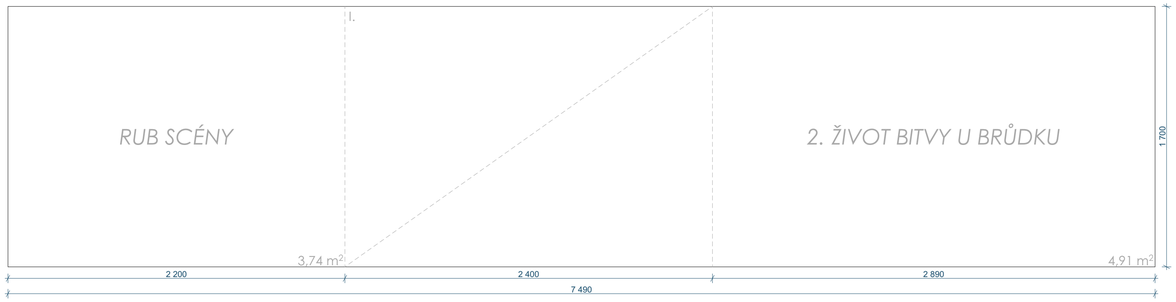

II.B.e

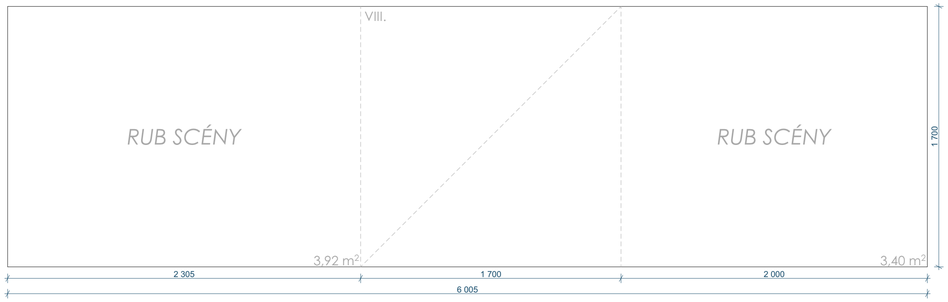

III.C.e

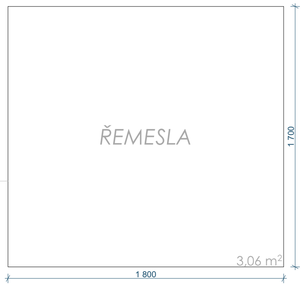

VIII.B.e

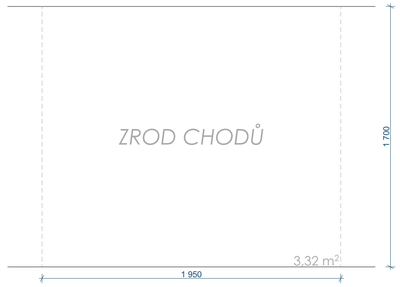

V.II

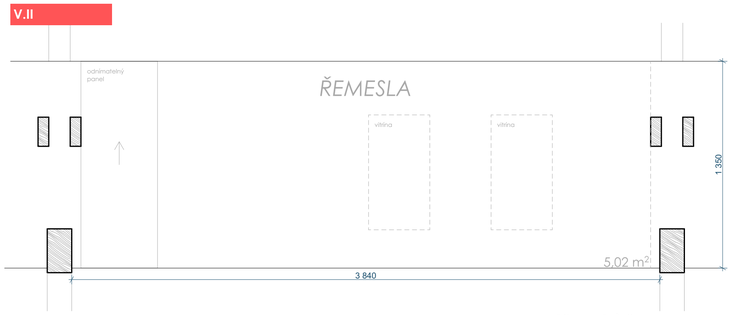

Zrod Chodů

Města Furth a Domažlice

Řemesla

Bitva u Brůdku

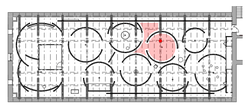

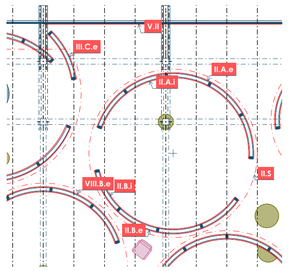

F.II
ZNAČENÍ HRANICE

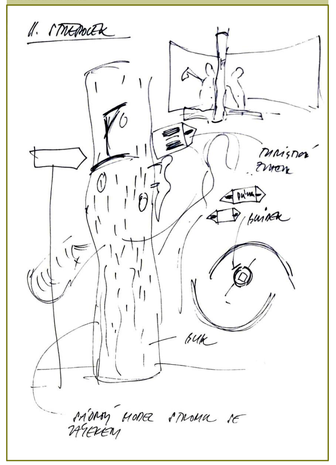

LEGENDA

- X.B.i — OZNAČENÍ PANELU
- F.II — OZNAČENÍ FENOMÉNU
- POHLEDOVĚ NEEXPONOVANÁ ČÁST PANELU
- ČÁST PANELU SKRYTÁ ZA PŘEDSTUPUJÍCÍM PANELEM
- ČÁST PANELU URČENÁ PRO JINÉ AUTORSKÉ DÍLO
- ČÁST CIZÍHO PANELU URČENÁ PRO TOTO AUTORSKÉ DÍLO
- HLAVNÍ TEXT - ROZHOVOR
- POPISKY REÁLIÍ
- ROZSAH AD V EXPOZICI
- FENOMÉN PŘÍSLUŠNÉHO AD

TXT.II.2 K vyobrazené bitvě na Brůdku

Bitva u Brůdku - střet sousedů na hranicích

Někde poblíž Domažlic vjela v roce 1040 do pohraničního hvozdu elitní průzkumná jednotka římskoněmeckého krále Jindřicha III. Král se chystal potrestat českého knížete Břetislava za jeho vpád do Polska v roce 1039. Jindřichovy jezdce ale zastavily stromy poražené přes stezku, a zbytek zkázy dokonali přesní lučištníci ukrytí na svazích. Těžké ztráty nakonec krále přiměly hlavní tažení zrušit.

TXT.II.3 K vyobrazené strážní funkci Chodů

Chodové bájní i skuteční

Byli to svobodní sedláci podřízení přímo králi. Měli za úkol střežit hranice a bránit škodám v lese. Je otázka, jestli to bylo už od 11. století, kdy začaly hranice nabývat na významu, nebo až od 14. století, z něhož máme dochovaná chodská královská privilegia. Definitivní konec jejich poslání i práv přišel po třicetileté válce v 17. století, kdy se stali obyčejnými poddanými, s čímž se jen obtížně smiřovali.

TXT.II.4 K modelům měst Domažlice a Furth

Domažlice nebo Furth im Wald?

Podíváte-li se na modely měst Domažlice a Furth im Wald v 16. století, možná vás zarazí, jak jsou si podobné. Protáhlá náměstí obou středověkých měst sledují směr Řezenské obchodní stezky a v jejich centru stojí hrad. V obou městech se vybíralo clo a obě chránily hradby. V Domažlicích byly kamenné už od 13. století a poutníky ohromovaly svou úctyhodnou výškou 8 metrů. Město bylo vstupní branou království a reprezentovalo panovníka. Naproti tomu poddanský Furth im Wald se kamenných hradeb dočkal až o tři století později a působily mnohem skromněji

TXT.II.5 Lokalizace bitvy u Brůdku

Pátrání po bitvě u Brůdku nekončí
Když se dnes vydáme z Domažlic do Furth im Waldu, čeká nás pohodlná 18 kilometrů dlouhá cesta po široké silnici. Překonat ji zabere autem sotva 20 minut. V časech, kdy se odehrála bitva u Brůdku (1040), tedy téměř před tisíci lety, to bylo celodenní dobrodružné a nebezpečné putování hustým pohraničním lesem s nejistým koncem.

Dějiště bitvy historici logicky spojují se zemskou stezkou vedoucí z Regensburgu (Řezna) do Prahy. Dle Dalimilovy kroniky měla být navíc poblíž „kaplice," tedy církevní stavby. Problém je ale v tom, že se stezka na Domažlicku větvila a kaple, kostely a kláštery vznikaly a zanikaly. Možností tedy bylo víc, a která je správná, dodnes s jistotou nevíme.

Dějiště 1: Herštejnská silnice a Pivoň
Jako první stanovil dějiště bitvy u Brůdku v 16. století Václav Hájek z Libočan ve své Kronice české. Vybral si pivoňské údolí, kterým vedla severní větev stezky z Horšovského Týna do Herštejnského sedla. Můžeme jen tušit, o jak významnou trasu šlo. V blízkosti stezky stál hrad Starý Herštejn a důležitá byla přítomnost dvou klášterů - v Pivoni a v Schönthalu na německé straně.

Dějiště 2: Všerubská silnice a Brůdek
O tři století později historik František Palacký bitvu umístil do Všerubského průsmyku. Svou verzi opřel i o existenci kostelíku sv. Václava, který považoval za hledanou „kaplici". Proti této variantě ale kromě jiného mluví skutečnost, že nešlo o příliš důležitou trasu. Na rozdíl od jiných strategicky významných průsmyků a cest byl totiž průsmyk už od 13. století v majetku šlechty a nikoli panovníka.

Dějiště 3: Brodská silnice a Pasečnice
Archivář Werner Perlinger a další archeologové se dnes přiklánějí k variantě, že hlavní trasa z Furth im Waldu do Domažlic vedla přes Pasečnici. Tam bývalo onen „brůdek" a u něj „kaplice" - kostelík sv. Vavřince související s proboštstvím kláštera v Kladrubech, jehož existenci potvrdili i archeologové. Proboštství mohlo zaniknout za husitských dob a pozdější přeložení cesty do Furth im Waldu přes Babylon způsobilo, že tato kdysi významná trasa upadla v zapomnění.

Klenečská silnice
Hlavní cesta z Waldmünchenu do Klenčí pod Čerchovem je mnohem mladší, takže se o ní ve spojitosti s bitvou u Brůdku ani neuvažuje. V souvislosti s hranicí ale stojí za pozornost, že dříve stezka vedla přes osamělý dvorec Arnstein, který fungoval jako strážnice. Jeho majitel měl podobné poslání jako na české straně hranic Chodové.

TXT.II.6 Srovnání řemeseł v Domažlicích a Furthu

Jinak ve Furth im Waldu než v Domažlicích?

Podle zjištění historiků se život v obou městech ve středověku moc nelišil. V Domažlicích i ve Furthu byste mohli najít podobné řemeslníky - ševce, tkalce a krejčí, mlynáře a pekaře, bečváře a bednáře, kováře a kolaře, hrnčíře, koželuhy, mydláře a nechyběli ani sladovníci, povozníci, kramáři či lazebníci.
Písemných dokladů o jejich existenci se mnoho nedochovalo, a tak cenné informace nabízejí nálezy archeologů. Zjistili například, jak vypadala keramika vyráběná ve středověku v Domažlicích. Od té, kterou používali sousedé ve Furthu, se nijak zásadně nelišila. Hranice tedy byla prostupná a mezi oběma městy probíhal čilý pohyb a obchod.

KRUH II. STŘEDOVĚK - *Zrození hranice*

HLAVNÍ SDĚLENÍ

Záznamy Kosmase a Dalimila, středověkých kronikářů, o bitvě u Brůdku a královská privilegia Chodů, jakožto strážců česko-bavorské zemské hranice, dokumentují zvětšující se význam pojmu hranice, byť každodenní život lidí na obou jejích stranách se příliš nelišil.

DÍLČÍ SDĚLENÍ

- Přesná lokalizace bitvy u Brůdku vzpomínané středověkými kronikáři není vědecky prokázaná, jasné ale je, že šlo o významný střet v hraničním hvozdu mezi českým knížetem Břetislavem I. a německým králem Jindřichem III. a že se odehrál nedaleko zemských hranic.
- Královská privilegia Chodů a doklady o tom, že Furthští dostávali zaplaceno za strážní a ochranné služby dokládají, že hranice začala být jasně definována a střežena, a překračována.
- Podobnost středověkých měst Domažlice a Furth im Wald, například středověká řemesla i četnost požárů, dokládají, že každodenní život lidí na obou stranách hranice se příliš nelišil.

TÉMA

- bitva u Brůdku jako doklad boje o hranice
- hlídání hranic Chody a furthskými měšťany
- Domažlice, jako brána země, vizitka panovníka, zdroj příjmů a strategický opěrný bod X můžeme totéž tvrdit u Furthu?

FENOMÉN

- značení hranice

SCÉNA - bitva u Brůdku, města Domažlice a Furth, značení hranice
KROV - řemesla v Domažlicích a Furthu, 2. život bitvy u Brůdku
STŘED - zrod chodů

ROZHOVOR

František Palacký a historik z Bavorska (najdeme Palackého vrstevníka) si povídají o tom, že bitva u Brůdku nejspíš byla na jedné z tras zemských stezek, ale neví se kde, že je jasné, že hranice ve středověku byly důležité, proto je někdo hlídal a panovník se je snažil kontrolovat a využívat a navíc nechal z několika důvodů vystavit město Domažlice (byly stejné důvody i u Furthu?).

TXT.II.1 Rozhovor

Tady je naše zem

Palacký: Tady to bylo! Brůdek poblíž Všerub. Zde čeští hrdinové roku 1040 zastavili německý vpád Jindřicha III.
Bavor: Pane kolego, Jindřich jako král přece nemohl nechat Břetislavovy snahy o velkoslovanskou říši bez odezvy… A proč myslíte, že to bylo tady?
Palacký: Vedla tudy stezka a dal se tu překonat hraniční les. Byla to brána do země. O významu tohoto místa mluví i to, že ho hlídali královí poddaní, Chodové, poblíž vyrostlo opevněné královské město Domažlice a vybíralo se tu bohaté clo.
Bavor: Ale těch stezek a bran bylo víc, mohlo ty být i jinde, než? A mimochodem hranici a stezky hlídali i naši. Měšťané z Furthu by za ta staletí mohli vyprávět…

Europäische Union
Evropská unie
Europäischer Fonds für regionale Entwicklung
Evropský fond pro regionální rozvoj

Ziel ETZ | Cíl EÚS
Freistaat Bayern – Tschechische Republik
Česká republika – Svobodný stát Bavorsko
2014 – 2020 (INTERREG V)

Veřejná zakázka je spolufinancována Evropskou unií z Evropského fondu pro regionální rozvoj prostřednictvím programu přeshraniční spolupráce Česká republika - Svobodný stát Bavorsko, Cíl EÚS 2014-2020, projekt: Muzeum společného dědictví regionu Domažlice - Furth im Wald, registrační číslo projektu: 271. Veřejná zakázka je dále spolufinancována státním rozpočtem ČR.

NÁZEV:	**Expozice v Kulturním centru Pivovar**		
INVESTOR:	Město Domažlice náměstí Míru 1, 344 20 Domažlice	MÍSTO Č. PARC.	Kulturní centrum - Pivovar Domažlice 498/11, k.ú. Domažlice (630853)
GENERÁLNÍ PROJEKTANT/ NOSITEL ZAKÁZKY:	Sladký & Partners s.r.o., projektový ateliér Nad Šárkou 60, 160 00, Praha 6 e-mail: sladky@ateliervas.cz	AUTOŘI:	Ing. arch. Ondřej Bláha Ing. arch. Petr Sladký Ing. arch. Vojtěch Bis
PROFESE / ČÁST PD.:	**D AUTORSKÉ ČINNOSTI A DÍLA**		
VÝKRES:	**KRUH II. STŘEDOVĚK**	MĚŘÍTKO:	**1:20**

STUPEŇ:	**DZS**
DATUM:	**06 2020**
ČÍSLO ZAKÁZKY:	**8.295-1**
Č. VÝKRESU:	**D.02**
Č. PARÉ:	

TENTO VÝKRES JE DÍLE AUTORSKÉHO ZÁKONA MAJETKEM ZPRACOVATELE DOKUMENTACE. JEHO KOPÍROVÁNÍ A ROZŠIŘOVÁNÍ JE MOŽNÉ POUZE SE SOUHLASEM AUTORA PROJEKTU.